

Рецензия
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Рецензент: проф. д-р Снежана Динева Сълова, Икономически университет –Варна, катедра „Информатика“

Автор на дисертационния труд: Марин Георгиев Герганов

Тема на дисертационния труд: Аутсорсинг на информационни услуги

I. Общо представяне на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е „Аутсорсинг на информационни услуги“. Изследването разглежда възможността организациите, вместо да поддържат вътрешни ИТ структури, да възлагат дейностите, свързани с информационното осигуряване, на външни експерти със специализирани компетентности в тази област.

Дисертацията е с обем 190 страници, структурирана е логично и включва: въведение, три глави, заключение и списък от 154 използвани литературни източника.

Във **въведението** се обосновава актуалността на темата в контекста на дигиталната трансформация. Авторът правилно е дефинирал **целта, обекта и предмета на своето изследване**. Тезата, която се защитава в дисертацията е, че аутсорсингът на информационни услуги е ефективен инструмент за модернизация и дигитализация на публичната администрация, но само при спазването на следните ключови условия: само ако е подчинен на ясно дефинирани стратегически цели, поддържан чрез адекватна регулаторна и стандартизационна рамка и управляван с висока степен на институционален капацитет, прозрачност и контрол.

Основната цел на разработката е, чрез идентифициране на потенциалните рискове и неблагоприятни последици, да се предложи концептуален модел за устойчиво, прозрачно и ефективно управление на процесите по аутсорсинг на информационни услуги в публичната администрация.

Обект на изследване е процесът на аутсорсинг на информационни услуги с акцент върху регулаторната среда, институционалните практики, техническата инфраструктура и взаимодействието с външни доставчици, а

предмет са съвременните тенденции, технологичните предизвикателства и добрите практики при прилагането на аутсорсинг на информационни услуги в организациите от публичния сектор.

Първа глава е посветена е на теоретичните основи на аутсорсинга. Дефинирано е понятието аутсорсинг, разгледани са неговите разновидности, като фокусът е върху аутсорсинга на информационни услуги и технологии. Представени са моделите, стратегическата обосновааност, мотивите и етапите на процеса на аутсорсинг.

Във **втора глава** се анализират същността и технологичните предизвикателства пред управлението на ИТ услуги. Разглеждат се моделите и рамките за управление на ИТ услуги, основните проблеми, рисковете и факторите за тяхното успешно внедряване. Представен е подробен практически казус за прилагането ИТ аутсорсинга в Националната агенция за приходите.

Глава трета се фокусира се върху състоянието на българската аутсорсинг индустрия и спецификите в публичната администрация. Предложена е авторска методология за оценка на риска и идейна концепция за подобрене на стандартите за ИТ инфраструктурата. Авторът прави преосмисляне на принципите, архитектурата и управлението на ИТ услугите в контекста на съвременната и бързо променяща се среда.

В **заключението** са изведени постигнатите резултати в изследването.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Проблематиката на дисертационния труд е актуална и значима, особено в условията бързото развитие на информационните технологии и необходимостта от постоянни инвестиции в обновяване на софтуера и хардуера. Българската държавна администрация се нуждае от модернизация на своите информационни системи, за да повиши сигурността и да оптимизира управлението на ресурсите си. Това прави аутсорсинга стратегически инструмент, който позволява на публичните организации да се фокусират върху основните си дейности и същевременно да могат да получават достъп до висококвалифицирана експертиза и иновативни технологии без да правят големи инвестиции.

Дисертацията е структурирана правилно в три глави, които са балансирани по обем. От изложението личи, че авторът е положил значителни усилия и се е запознал с множество изследвания по темата и познава

задълбочено теоретичните и практическите проблеми, свързани с аутсорсинг на информационни услуги. Използваните литературни източници са 154, като преобладават тези на латиница (119 броя). Това гарантира актуалност на изследването спрямо глобалните тенденции. Като цяло преобладават източниците от последните 5 години, но би могло някои от източниците да се осъвременят. Спазени са правилата на научната етика и цитирането на литературните източници е коректно.

В дисертацията авторът е систематизирал и обобщил е редица теоретични постановки, свързани със същността, моделите на приложение и формите на аутсорсинг на информационни услуги. Разглеждането на аутсорсинг услугите в НАП помага на автора да докаже приложимостта им като инструмент за модернизация и подпомагане на ефективното управление при публичните информационни системи.

Положително оценявам направения преглед на състоянието на българската аутсорсинг индустрия и открояването на тенденцията за преход от базови услуги към аутсорсинг на знания, с включени анализи, изследователска и развойна дейност и киберсигурност.

Добро впечатление правят разработените сравнителни таблици в дисертацията. Те показват умението на автора да сравнява, обобщава, прави изводи. В дисертацията обаче има само една фигура, което е крайно недостатъчно за дисертационно изследване, добавянето на повече илюстративен материал би подобрило качеството на труда.

Дисертацията е написана на научен стил, изказът е ясен и аргументиран. Авторът борави прецизно със специфичната терминология в областта на информационните технологии и управлението.

След като се запознах подробно с дисертационния труд на Марин Герганов считам, че разработката е негово дело, не се открива плагиатство.

Авторефератът е в обем от 43 стр. и отразява точно и пълно съдържанието и достиженията на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В представения дисертационен труд се развиват и надграждат идеи с характер на научно-приложни приноси, които могат да бъдат обобщени и синтезирани в следните основни направления:

- Извършено е теоретично изследване на формите и моделите на аутсорсинг на информационни услуги, като е изведена управленската същност

на процеса. Идентифицирани и систематизирани са технологичните предизвикателства, свързани с външното възлагане на ИТ услуги, както и механизмите за тяхното ефективно управление.

- Предложена е авторска методология за оценка на риска и потенциалните нежелани последици, специфични за публичната администрация. Направен е анализ на причинно-следствените връзки при рисковете и е установена е системна връзка между конкретни рискови фактори и нежеланите резултати, подкрепена с анализ на реални събития.

- Разработен е иновативен подход за приложение на известната рамка за управление на ИТ услуги ITIL (Information Technology Infrastructure Library). Той се състои в хибридно използване на v.3 и v.4 и е насочен към създаването на публична стойност и гъвкавост в административната среда.

- Представена е идейна концепция за модернизация на ИТ инфраструктурата, състояща се от технологичен модел за подобряване на стандартите в публичния сектор, базиран на съвременни концепции като „инфраструктура като код“, „динамична архитектура“ и модели за сигурност от тип „zero trust“.

Приемам приносите на кандидата като значими и реални.

Докторантът е участвал в два научни форума, в резултат на което има 3 научни публикации по темата на дисертацията – една статия и два доклада. С това изпълнява минималните национални изисквания за област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика от Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ).

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

Бележки и препоръки към дисертацията:

1. В точка 1.1.1. Дефиниция и основни принципи на аутсорсинга, принципите на аутсорсинга са много схематично представени.

2. Наименованията на точки 1.2 и 1.3 не кореспондират пълно на съдържанието. Точка 1.2 е за класификационните форми и модели на ИТ аутсорсинга, а точка 1.3 е за стратегическата обосновааност, мотиви и етапи на процеса.

3. В дисертацията липсва добро онагледяване. Фигури могат да се добавят за жизнения цикъл на процеса по аутсорсинг (т. 1.3.3), управленския

модел от казуса с НАП (т. 2.4), авторовата методика за оценка на риска (т. 3.2) и др.

4. Приносните моменти в дисертацията биха имали много по-голяма стойност ако в дисертацията имаше разработен пример с детайли, показващи практическото предложение на предложения концептуален модел за подобряване на инфраструктурата и управлението на информационните услуги за конкретна организация.

5. При голяма част от използваните литературни източници не е спазено изискването за пълно и коректно библиографско описание съгласно стандартите на системата за цитиране „Харвард“.

Имам следните въпроси към докторанта:

1. Правили ли сте проучване дали съществуват разработени методологии за оценка на риска при аутсорсинг на информационни услуги.

2. Възможно ли е вашата методология да се приложи за бизнес организации?

3. Сред Вас има ли случаи, в които аутсорсингът на информационни услуги не е подходящ?

V. Обобщено заключение и становище

След като се запознах подробно с дисертационния труд на Марин Герганов, считам че постигнатите резултати напълно съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, на ППЗРАСРБ, в частта за получаване на образователна и научна степен „доктор“.

Давам своята **положителна оценка** за дисертацията на тема „Аутсорсинг на информационни услуги“ и предлагам на Марин Георгиев Герганов да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование: 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление: 3.8. Икономика.

Дата: 18.05.2026 г.

Рецензент:
(проф. д-р Снежана Сълова)